

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра педіатрії

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
НУТРИЦІОЛОГІЯ (ОСОБЛИВОСТІ ПРАВИЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ ПРИ
РІЗНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ)

Рівень вищої освіти	Другий рівень
Спеціальність: освітня програма	222 Медицина: Медицина

Затверджено рішенням Ради з якості ННМІ

Голова Ради з якості ННМІ
Петрашенко Вікторія Олександрівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Манько Юлія Анатоліївна

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньої програми Медицина	Керівник РПГ (гарант програми) Пристапа Людмила Никодимівна
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра педіатрії	Завідувач кафедри Сміян Олександр Іванович

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Нутріціологія (Особливості правильного харчування при різних захворюваннях)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра педіатрії
Розробник(и)	Манько Юлія Анатоліївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 50 год. становить контактна робота з викладачем (50 год. практичних занять), 100 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Медицина"
Передумови для вивчення дисципліни	Успішне опанування такими навчальними дисциплінами на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Основи анатомії людини», «Основи нормальної та патологічної фізіології людини»
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Сприяти формуванню визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема формування здатностей вчитися і оволодівати сучасними знаннями з основ нутріціології та застосовувати їх у практичних ситуаціях; з'ясовувати актуальні проблеми сучасних напрямів корекції дієтотерапії в залежності від віку хворого, перебігу захворювання, при необхідності періоду хвороби з дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Харчування людини як наука Вплив харчування на індивідуальне та суспільне здоров'я. Особливості харчування населення України. Живлення, поживні речовини та інші субстанції, які вони містять, їх дія, взаємодія та баланс у здорової чи хворої людини (дієтологія). Живлення, поживні речовини та інші субстанції, які вони містять, їх дія, взаємодія та баланс у здорової чи хворої людини (дієтологія).
Тема 2 Дієтичні вимоги для підтримки здоров'я та розвитку організму Живлення, поживні речовини та інші субстанції, які вони містять, їх дія, взаємодія та баланс у здорової чи хворої людини (дієтологія), дієтичні вимоги для підтримки здоров'я та розвитку організму, процеси вживання, перетравлювання, абсорбції, транспорт, утилізації та екскреції харчових субстанцій.
Тема 3 Оцінка індивідуального харчового статусу організму. Поняття про харчовий статус. Причини порушення харчового статусу (білкового, жирового, вуглеводного). Порушення вітамінного та мінерального статусів, шляхи розв'язання проблеми. Популяційна та індивідуальна профілактика.
Тема 4 Основні вимоги до організації харчування хворого.. Роль дієтотерапії в лікуванні захворювань органів і систем. Лікувальне харчування, побудоване з урахуванням патогенезу захворювання, Режим харчування хворого.
Тема 5 Особливості харчування з хронічними захворюваннями шлунку, дванадцятипалої кишки. Етіологічні чинники хронічних захворювань шлунку, дванадцятипалої кишки. Варіанти хронічних захворювань шлунку, дванадцятипалої кишки в залежності від секреторної функції. Роль дієтотерапії в лікуванні захворювань шлунку, дванадцятипалої кишки. Особливості призначення дієтотерапії при захворювань шлунку, дванадцятипалої кишки в залежності від секреторної функції. Особливості призначення дієтотерапії при в залежності від секреторної функції.
Тема 6 Особливості харчування з хронічними захворюваннями жовчних шляхів і печінки. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при хронічних захворюваннях жовчних шляхів і печінки Головний принцип і завдання харчування при хронічних захворюваннях жовчних шляхів і печінки Перелік продуктів, що рекомендуються при хронічних захворюваннях жовчних шляхів і печінки
Тема 7 Лікувальне харчування при залізодефіцитної анемії. Роль дієтотерапії в лікуванні анемії. Особливості призначення дієтотерапії при анемії різного ступеню. Особливості призначення дієтотерапії при анемії.
Тема 8 Лікувальне харчування при ожирінні. Етіологічні чинники ожиріння. Ступені ожиріння. Роль дієтотерапії в лікуванні ожиріння. Особливості призначення дієтотерапії при ожирінні різного ступеню.

Тема 9 Харчування з інсулінзалежним цукровим діабетом. Етіологічні чинники при розвитку інсулінзалежного цукрового діабету. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при розвитку інсулінзалежного цукрового діабету. Головний принцип і завдання харчування при розвитку інсулінзалежного цукрового діабету. Перелік продуктів, що рекомендуються при розвитку інсулінзалежного цукрового діабету.
Тема 10 Особливості вигодовування дитини грудного віку. Лактація. Кількісна та якісна характеристика грудного молока. Техніка грудного вигодовування. Переваги грудного вигодовування. Техніка прикладання до грудей. Основні правила введення пригодовування.
Тема 11 Особливості харчування з хронічними захворюваннями підшлункової залози. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при хронічних захворюваннях підшлункової залози. Головний принцип і завдання харчування при хронічних захворюваннях підшлункової залози.
Тема 12 Харчування при муковісцидозі. Етіологічні чинники при муковісцидозі. Патогенетичні ланцюги розвитку муковісцидозу. Головний принцип і завдання харчування при муковісцидозі. Перелік продуктів, що рекомендуються при муковісцидозі
Тема 13 Особливості харчування з хронічними захворюваннями кишківника. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при хронічних захворюваннях кишківника. Головний принцип і завдання харчування при хронічних захворюваннях кишківника.
Тема 14 Особливості харчування при гострих кишкових інфекціях. Етіологічні чинники при гострих кишкових інфекціях. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при гострих кишкових інфекціях. Головний принцип і завдання харчування при гострих кишкових інфекціях. Перелік продуктів, що рекомендуються при гострих кишкових інфекціях. Перелік сумішей, що рекомендуються при гострих кишкових інфекціях дітям раннього віку.
Тема 15 Особливості харчування з аліментарними, неврогенними, запальними закрепками. Етіологічні чинники закріпів. Варіанти закріпів в залежності від етіології. Роль дієтотерапії в лікуванні закріпів. Особливості призначення дієтотерапії при закріпах в залежності від етіології.
Тема 16 Особливості харчування при целиакії. Головний принцип і завдання харчування при целиакії. Перелік продуктів, що містять або не містять глютен. Етапи призначення харчування при целиакії.

Тема 17 Харчування зі спадковими порушеннями - фенілкетонурією. Етіологічні чинники при розвитку спадкових порушень (фенілкетонурія). Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при розвитку спадкових порушень (фенілкетонурія). Головний принцип і завдання харчування при розвитку спадкових порушень (фенілкетонурія). Перелік продуктів, що рекомендуються при спадкових порушень (фенілкетонурія).
Тема 18 Особливості харчування при лактазній недостатності. Етіологічні чинники лактазної недостатності. Варіанти лактазної недостатності. Роль дієтотерапії в лікуванні лактазної недостатності. Особливості призначення дієтотерапії при лактазній недостатності різного типу. Особливості призначення дієтотерапії при лактозній недостатності.
Тема 19 Харчування хворого зі спадковими порушеннями - галактоземією. Етіологічні чинники при розвитку галактоземії. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при розвитку галактоземії. Головний принцип і завдання харчування при розвитку галактоземії. Перелік продуктів, що рекомендуються при галактоземії.
Тема 20 Харчування з патологією сечової системи. Особливості харчування при пієлонефриті, циститі, уретриті. Етіологічні чинники при пієлонефриті, циститі, уретриті. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при пієлонефриті, циститі, уретриті. Головний принцип і завдання харчування при пієлонефриті, циститі, уретриті. Перелік продуктів, що рекомендуються при пієлонефриті, циститі, уретриті.
Тема 21 Харчування з патологією сечової системи. Особливості харчування при гломерулонефриті. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при гломерулонефриті. Головний принцип і завдання харчування при гломерулонефриті.
Тема 22 Особливості харчування при дисметаболічній нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії). Етіологічні чинники дисметаболічної нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії). Варіанти дисметаболічної нефропатії - гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії. Роль дієтотерапії в лікуванні при дисметаболічній нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії). Особливості призначення дієтотерапії при дисметаболічній нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії).
Тема 23 Особливості харчування при інфекціях. Етіологічні чинники інфекційних захворювань. Особливості організації лікувального харчування при гострих та хронічних інфекційних процесах. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень. Головний принцип і завдання харчування. Перелік продуктів, що рекомендуються.
Тема 24 Харчування з серцево-судинною патологією. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при серцево-судинній патології. Головний принцип і завдання харчування при серцево-судинній патології. Перелік продуктів, що рекомендуються при серцево-судинній патології

Тема 25 Екологічна безпечність продуктів харчування. Диференційний залік

Нітратне забруднення продуктів довкілля. Основні джерела надходження нітратів до організму людини. Особливості харчування в умовах екологічного неблагополуччя. Контрольні запитання, практичні навички. Тестові завдання.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Володіти навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій
РН2	Вміти виявляти статус харчування організму та його порушень
РН3	Знати особливості харчування при захворюваннях різних систем організму
РН4	Здатність до визначення необхідного характеру харчування при лікуванні захворювань.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Харчування людини як наука
Пр1 "Харчування людини як наука" (денна) Вплив харчування на індивідуальне та суспільне здоров'я. Особливості харчування населення України. Живлення, поживні речовини та інші субстанції, які вони містять, їх дія, взаємодія та баланс у здорової чи хворої людини (дієтологія). Живлення, поживні речовини та інші субстанції, які вони містять, їх дія, взаємодія та баланс у здорової чи хворої людини (дієтологія). Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 2. Дієтичні вимоги для підтримки здоров'я та розвитку організму
Пр2 "Дієтичні вимоги для підтримки здоров'я та розвитку організму" (денна) Живлення, поживні речовини та інші субстанції, які вони містять, їх дія, взаємодія та баланс у здорової чи хворої людини (дієтологія), дієтичні вимоги для підтримки здоров'я та розвитку організму, процеси вживання, перетравлювання, абсорбції, транспорт, утилізації та екскреції харчових субстанцій. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 3. Оцінка індивідуального харчового статусу організму.
Пр3 "Оцінка індивідуального харчового статусу організму." (денна) Поняття про харчовий статус. Причини порушення харчового статусу (білкового, жирового, вуглеводного). Порушення вітамінного та мінерального статусів, шляхи розв'язання проблеми. Популяційна та індивідуальна профілактика. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 4. Основні вимоги до організації харчування хворого..

Пр4 "Основні вимоги до організації харчування хворого." (денна) Роль дієтотерапії в лікуванні захворювань органів і систем. Лікувальне харчування, побудоване з урахуванням патогенезу захворювання. Режим харчування хворого. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 5. Особливості харчування з хронічними захворюваннями шлунку, дванадцятипалої кишки.
Пр5 "Особливості харчування дітей з хронічними захворюваннями шлунку, дванадцятипалої кишки." (денна) Етіологічні чинники лактозної недостатності. Варіанти лактозної недостатності. Роль дієтотерапії в лікуванні лактозної недостатності. Особливості призначення дієтотерапії при лактозній недостатності різного типу. Особливості призначення дієтотерапії при лактозній недостатності дітей різного віку. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 6. Особливості харчування з хронічними захворюваннями жовчних шляхів і печінки.
Пр6 "Особливості харчування з хронічними захворюваннями жовчних шляхів і печінки." (денна) Патогенетичні ланцюги розвитку нутрітивних порушень при хронічних захворюваннях жовчних шляхів і печінки. Головний принцип і завдання харчування при хронічних захворюваннях жовчних шляхів і печінки. Перелік продуктів, що рекомендуються при хронічних захворюваннях жовчних шляхів і печінки. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 7. Лікувальне харчування при залізодефіцитній анемії.
Пр7 "Лікувальне харчування при залізодефіцитній анемії." (денна) Роль дієтотерапії в лікуванні анемії. Особливості призначення дієтотерапії при анемії різного ступеню. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 8. Лікувальне харчування при ожирінні.
Пр8 "Лікувальне харчування при ожирінні." (денна) Етіологічні чинники ожиріння. Ступені ожиріння. Роль дієтотерапії в лікуванні ожиріння. Особливості призначення дієтотерапії при ожирінні різного ступеню. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 9. Харчування з інсулінзалежним цукровим діабетом.
Пр9 "Харчування дітей з інсулінзалежним цукровим діабетом." (денна) Етіологічні чинники при розвитку інсулінзалежного цукрового діабету. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при розвитку інсулінзалежного цукрового діабету. Головний принцип і завдання харчування при розвитку інсулінзалежного цукрового діабету. Перелік продуктів, що рекомендуються при розвитку інсулінзалежного цукрового діабету. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.

Тема 10. Особливості вигодовування дитини грудного віку.
Пр10 "Особливості вигодовування дитини грудного віку." (денна) Значення раціонального годування дитини першого року життя, його вплив на формування здорового організму. Кількісна та якісна характеристика грудного молока. Техніка грудного вигодовування. Переваги грудного вигодовування. Основні правила введення пригодовування. Штучне, змішане вигодовування. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 11. Особливості харчування з хронічними захворюваннями підшлункової залози.
Пр11 "Особливості харчування з хронічними захворюваннями підшлункової залози." (денна) Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при хронічних захворюваннях підшлункової залози. Головний принцип і завдання харчування при хронічних захворюваннях підшлункової залози. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 12. Харчування при муковісцидозі.
Пр12 "Харчування при муковісцидозі." (денна) Етіологічні чинники при муковісцидозі. Патогенетичні ланцюги розвитку муковісцидозу. Головний принцип і завдання харчування при муковісцидозі.
Тема 13. Особливості харчування з хронічними захворюваннями кишківника.
Пр13 "Особливості харчування з хронічними захворюваннями кишківника." (денна) Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при хронічних захворюваннях кишківника. Головний принцип і завдання харчування при хронічних захворюваннях кишківника.
Тема 14. Особливості харчування при гострих кишкових інфекціях.
Пр14 "Особливості харчування при гострих кишкових інфекціях." (денна) Етіологічні чинники при гострих кишкових інфекціях. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при гострих кишкових інфекціях. Головний принцип і завдання харчування при гострих кишкових інфекціях. Перелік продуктів, що рекомендуються при гострих кишкових інфекціях. Перелік сумішей, що рекомендуються при гострих кишкових інфекціях дітям раннього віку.
Тема 15. Особливості харчування з аліментарними, неврогенними , запальними закрепам.
Пр15 "Особливості харчування з аліментарними, неврогенними , запальними закрепам." (денна) Етіологічні чинники закрів. Варіанти закрів в залежності від етіології. Роль дієтотерапії в лікуванні закрів. Особливості призначення дієтотерапії при закріпах в залежності від етіології. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.

Тема 16. Особливості харчування при целиакії.
Пр16 "Особливості харчування при целиакії." (денна) Головний принцип і завдання харчування при целиакії Перелік продуктів, що містять або не містять глютен. Етапи призначення харчування при целиакії. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 17. Харчування зі спадковими порушеннями - фенілкетонурією.
Пр17 "Харчування зі спадковими порушеннями - фенілкетонурією." (денна) Етіологічні чинники при розвитку спадкових порушень (фенілкетонурія). Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при розвитку спадкових порушень (фенілкетонурія). Головний принцип і завдання харчування при розвитку спадкових порушень (фенілкетонурія). Перелік продуктів, що рекомендуються при спадкових порушень (фенілкетонурія).
Тема 18. Особливості харчування при лактазній недостатності.
Пр18 "Особливості харчування при лактазній недостатності." (денна) Етіологічні чинники лактазної недостатності. Варіанти лактазної недостатності. Роль дієтотерапії в лікуванні лактазної недостатності. Особливості призначення дієтотерапії при лактазній недостатності різного типу. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 19. Харчування хворого зі спадковими порушеннями - галактоземією.
Пр19 "Харчування хворого зі спадковими порушеннями - галактоземією." (денна) Етіологічні чинники при розвитку галактоземії. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при розвитку галактоземії. Головний принцип і завдання харчування при розвитку галактоземії. Перелік продуктів, що рекомендуються при галактоземії.
Тема 20. Харчування з патологією сечової системи. Особливості харчування при пієлонефриті, циститі, уретриті.
Пр20 "Харчування з патологією сечової системи. Особливості харчування при пієлонефриті, циститі, уретриті." (денна) Етіологічні чинники при пієлонефриті, циститі, уретриті. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при пієлонефриті, циститі, уретриті. Головний принцип і завдання харчування при пієлонефриті, циститі, уретриті. Перелік продуктів, що рекомендуються при пієлонефриті, циститі, уретриті.
Тема 21. Харчування з патологією сечової системи. Особливості харчування при гломерулонефриті.
Пр21 "Харчування з патологією сечової системи. Особливості харчування при гломерулонефриті." (денна) Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрітивних порушень при гломерулонефриті. Головний принцип і завдання харчування при гломерулонефриті. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.

Тема 22. Особливості харчування при дисметаболічній нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії). Пр22 "Особливості харчування при дисметаболічній нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії)." (денна) Етіологічні чинники дисметаболічної нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії). Варіанти дисметаболічної нефропатії - гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії. Роль дієтотерапії в лікуванні при дисметаболічній нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії). Особливості призначення дієтотерапії при дисметаболічній нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії).
Тема 23. Особливості харчування при інфекціях. Пр23 "Особливості харчування при інфекціях." (денна) Етіологічні чинники інфекційних захворювань. Особливості організації лікувального харчування при гострих та хронічних інфекційних процесах. Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрієтивних порушень. Головний принцип і завдання харчування. Перелік продуктів, що рекомендуються. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 24. Харчування з серцево-судинною патологією. Пр24 "Харчування з серцево-судинною патологією." (денна) Патогенетичні ланцюги розвитку ураження нутрієтивних порушень при серцево-судинній патології. Головний принцип і завдання харчування при серцево-судинній патології. Перелік продуктів, що рекомендуються при серцево-судинній патології. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній аудиторії.
Тема 25. Екологічна безпечність продуктів харчування. Диференційний залік Пр25 "Екологічна безпечність продуктів харчування. Диференційний залік" (денна) Нітратне забруднення продуктів довкілля. Основні джерела надходження нітратів до організму людини. Особливості харчування в умовах екологічного неблагополуччя. Контрольні запитання, практичні навички. Тестові завдання.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Кейс-орієнтоване навчання
МН2	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН3	Практикоорієнтоване навчання
МН4	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН5	Електронне навчання
МН6	Самостійне навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (CBL, TBL, RBL), які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчої і

наукової діяльності та спрямовані на підготовку практико орієнтованих спеціалістів.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять
НД2	Розбір клінічних кейсів
НД3	Практична робота з пацієнтом у профільних відділеннях лікарні
НД4	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД5	Електронне навчання у системах (Zoom, MIX.sumdu.edu.ua)
НД6	Створення та презентація матеріалу із використанням освітніх платформ
НД7	Виконання групового практичного завдання

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
--	----------------	----------------	-------------------

МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів
МФО2 Розв'язування клінічних кейсів	Кейс-метод дозволяє розкрити та сформулювати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим обсягом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці .
МФО3 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Пряме та непряме спостереження за роботою здобувачів із подальшим визначення рівня практичної підготовки.

МФО4 Взаємооцінювання (peer assessment)	Дозволяє розкрити та сформувати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим обсягом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.
МФО5 Тести (автоматизовані тести) для самоконтролю	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із кожної теми навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити засвоєння навчального матеріалу із кожної тематики.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни.	Студент має надати 60% правильних відповідей.
МФО6 Завдання оцінювання рівня теоретичної підготовки.	Оцінка набутих теоретичних знань із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно з тематичним планом.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знань
МФО7 Захист презентацій та рефератів	Важливим фактором формування професійних якостей майбутніх спеціалістів є науково-дослідна робота студентів. Залучення останніх до дослідницької діяльності сприяє формуванню їхнього наукового світогляду, працелюбства, працездатності, ініціативності тощо.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Усні коментарі викладача. Студенту надаються додаткові заохочувальні бали (від 5 до 10).

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
--	----------------	----------------	-------------------

МСО1 Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки.	Формує навички самостійної діяльності в студентів, спонукає до прагнення пошукового пізнання. Стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, переводить процес навчання з рівня пасивного поглинання інформації на рівень активного її перетворення	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на кожному занятті, результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.
МСО2 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання протягом циклу та визначити рівень знань за завершенням дисципліни.	Підсумкове комп'ютерне тестування по завершенню дисципліни.	Є допуском до складання диференційованого заліку. Студент має набрати не менше 60% правильних відповідей
МСО3 Підсумковий контроль: диференційний залік	Підсумковий контроль: диференційний залік	На останньому занятті	Студент може отримати максимально 80 балів. Мінімальна кількість балів - 48.

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		200 балів	
МСО1. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки.		100	
		100	Ні
МСО2. Підсумкове тестування		20	
		20	Ні
МСО3. Підсумковий контроль: диференційний залік		80	
		80	Ні

При засвоєнні матеріалів модулю студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 5 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального року обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року - 100. Кількість балів студента вираховується за формулою 100 помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. За тестування студент максимально отримує 20 балів, мінімально -12. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента - 120 балів. Студент допускається до заліку за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів: 60 балів під час практичних занять та 12 балів за тестування. Диференційний залік проводиться на останньому практичному занятті. Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200

балів. Допускається можливість перезарахування балів по системі неформальної освіти відповідно до положення.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання)
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН4	КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди»
ЗН5	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН6	Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)
ЗН7	Інформаційно-комунікаційні системи

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Нутриціологія: Навчальний посібник; Під заг. ред. Н.В.Дуденко. Харків: Світ Книг, 2022. — 527 с.
2	Фізіологія харчування: Підручник. / Павлоцька Л.Ф., Дуденко Н.В., Левітін Є.Я – К.: Університетська книга, 2023. – 480 с.
3	Основи фізіології та гігієни харчування: Навчальний посібник: посібник [Електронний ресурс] / [упоряд. О.В. Онопрієнко, О.М. Онопрієнко]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2021. – 138 с.
4	Методичні вказівки на тему "Особливості харчування у разі дитячих інфекцій" із дисципліни "Нутриціологія" (Особливості правильного харчування у разі різних захворювань) [Електронний ресурс] : для здобувачів спец. 222 Медицина, 228 "Педіатрія" та лікарів-інтернів очної форми здобуття вищої освіти / О. І. Сміян, О. Г. Васильєва, О. К. Романюк та ін. — Суми : СумДУ, 2024. — 92 с. https://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=USH.9377147
Допоміжна література	
1	Гігієна харчування з основами нутриціології : підручник; у 2 кн. ; за ред. В.І. Ципріяна. К. : Медицина, 2019.
2	Нутриціологія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Н.В. Дуденко, Л.Ф. Павлоцька, Т.А. Лазарева [та ін.] ; МОНМСУ. 2-ге вид. Харків : Світ Книг, 2019 - 560 с.
3	Здоровий спосіб життя [Текст] : навч. посіб. / О. О. Єжова. — Суми : Університет. кн., 2019. — 127 с.

4	Методичні вказівки на тему "Особливості харчування дітей з хронічними захворюваннями підшлункової залози" з дисципліни "Нутриціологія" [Текст] : для студ. спец. 7.110101 "Лікувальна справа" денної форми навчання / О. І. Сміян, С. В. Попов, О. К. Редько. — Суми : СумДУ, 2017. — 24 с.
5	Methodical instructions for practical lessons on the discipline "Nutriciology" on the topic "Disorders of the Fat-Soluble Vitamins A, D, E and K": for students' specialty 222 "Medicine" of full-time study. Ч.1 / О. І. Smiyan, О. К. Romaniuk. — Sumy : Sumy State University, 2021. — 30 p.
6	Нутриціологія (курс за вибором) : методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи для студентів III курсів медичних факультетів за спеціальністю 222 "Медицина" / М.О. Ковалів. Львів, 2018.- 47 с.
7	Methodical instructions for practical lessons on the discipline "Nutriciology" on the topic "The water-soluble vitamin and their role in the body" for students' specialty 222 "Medicine" of full-time study / О. І. Smiyan, О. К. Romaniuk, О.Г. Vasilyeva/ – Sumy : Sumy State University, 2023. – 50 p.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	www.bda.uk.com British Dietetic Association
2	www.nutrition.org.uk British Nutrition Foundation: general food and nutrition information
3	www.nutrition.org American Society for Nutritional Sciences

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
1	Харчування людини як наука	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Дієтичні вимоги для підтримки здоров'я та розвитку організму	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
3	Оцінка індивідуального харчового статусу організму.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
4	Основні вимоги до організації харчування хворого..	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
5	Особливості харчування з хронічними захворюваннями шлунку, дванадцятипалої кишки.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
6	Особливості харчування з хронічними захворюваннями жовчних шляхів і печінки.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
7	Лікувальне харчування при залізодефіцитній анемії.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
8	Лікувальне харчування при ожирінні.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
9	Харчування з інсулінзалежним цукровим діабетом.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
10	Особливості вигодовування дитини грудного віку.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
11	Особливості харчування з хронічними захворюваннями підшлункової залози.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
12	Харчування при муковісцидозі.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
13	Особливості харчування з хронічними захворюваннями кишківника.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
14	Особливості харчування при гострих кишкових інфекціях.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
15	Особливості харчування з аліментарними, неврогенними , запальними закрепами.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
16	Особливості харчування при целиакії.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
17	Харчування зі спадковими порушеннями - фенілкетонурією.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
18	Особливості харчування при лактазній недостатності.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
19	Харчування хворого зі спадковими порушеннями - галактоземією.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
20	Харчування з патологією сечової системи. Особливості харчування при пієлонефриті, циститі, уретриті.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
21	Харчування з патологією сечової системи. Особливості харчування при гломерулонефриті.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
22	Особливості харчування при дисметаболічній нефропатії (гіпероксалурії, гіперуратурії, гіперфосфатурії).	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
23	Особливості харчування при інфекціях.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
24	Харчування з серцево-судинною патологією.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
25	Екологічна безпечність продуктів харчування. Диференційний залік	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	81.5	0	0	0	0	81.5	0	0	0	0	81.5
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>50</i>	<i>0</i>	<i>50</i>	<i>0</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>12.5</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>81.5</i>

	РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Нутріціологія (Особливості правильного харчування при різних захворюваннях)» Ступінь вищої освіти Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл Спеціальність та освітня програма 222 Медицина: Медицина Форма здобуття освіти денна Мова викладання українська
Викладач(і)	Манько Юлія Анатоліївна
Контактна інформація викладача	Манько Юлія Анатоліївна, асистент кафедри педіатрії E-mail - y.mozgova@med.sumdu.edu.ua
Час та місце проведення консультацій	Щочетверга, кафедра педіатрії, КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди», 16.00-18.00.
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	https://mix.sumdu.edu.ua/textbooks/31611/index.html
Посилання на робочу програму в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/a7a8a01a70fceb212ded21849882bc205136005
Засоби зворотного зв'язку	Mix.sumdu.edu.ua, електронна скринька, viber

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Усі роботи, визначені робочою програмою, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час всіх видів контрольних заходів списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації, списування. Усі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання зі зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту

Політика використання інструментів штучного інтелекту оголошується викладачем на початку курсу.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні матеріалів із джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених робочою програмою навчальної дисципліни, здобувачі освіти обов'язково мають дотримуватися умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (наприклад, хвороба, участь у програмах академічної мобільності) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

У випадку незадовільного результату студент має право двічі перескласти модульний контроль – перший раз викладачу, призначеному завідувачем кафедри, другий – комісії, яка створюється деканатом. Перескладання модульного контролю здійснюється за окремим графіком, який затверджується деканатом. Студенти, які не з'явилися на підсумковий диференційний залік без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Відмова студента виконувати письмову роботу атестується як незадовільна відповідь. Студент має право одержати пояснення щодо отриманої оцінки.

Якщо за результатами всіх контрольних заходів отримана сума балів відповідає позитивній оцінці (обов'язковою є умова виконання усіх вимог, визначених РП НД та регламентом), вона є підсумковою, перескладання позитивної оцінки з метою підвищення не здійснюється.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету, з урахуванням установлених строків, форм контролю та процедур повторного складання контрольних заходів.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження та розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету.

Критерії оцінювання

Перший семестр вивчення

МСО1. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки., 100 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 85-100 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 70-84 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 60-69 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-59 балів
МСО2. Підсумкове тестування, 20 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 17-20 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 14-16 балів

3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 12-13 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-11 балів
МСОЗ. Підсумковий контроль: диференційний залік, 80 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 68-80 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 56-67 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 48-55 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-47 балів